

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
N.-Kikindán.

Egyesült „Kikindai Közlöny“ és „Felső Torontál“
POLITIKAI LAP.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Elofizetési díj:
Póstán küldve, vagy házhoz hordva: Egész évre 14 kor.
Félévre 7 kor. Negyedévre 3 kor. 50 fill.
Egy szám 20 fillér.

Magyar műemlékek.

Alig van város Magyarországon, mely ne dicsekedhetnék valami történelmi vagy műemlékekkel s ugyancsak alig van város, melyekben ez emlékeket gondoznák. Hogy milyen megbocsájtathatlan hanyagság ez a mi részünkről, az csak akkor tűnik szemünkbe, ha külföldön utazgatunk és látjuk, hogy a legkisebb város is áldoz műemlékeinek épségben tartására, hozzáférhetőségére és reklamározására. Olasz, Német, Franciaország minden városkájában a polgármester elnöklété, alatt külön bizottságok őröködnék a helyi történelmi és műemlékek fölött, amelyeknek ismertetésével az irodalomnak egy egész külön ága foglalkozik.

A mi városaink legnagyobb része szebbnél szebb, festői várossal bir, melyekben azonban szabadon garázdálkodik az enyészet. Évről — évre omlanak és romlanak e romok, senki nem gondolja őket, a romokhoz vezető utak elhagyatottak és hozzáférhetetlenek.

Ugyanigy pusztítja az enyé-

TÁRCA.

Dimitrovics kapitány.

Skerlitz hadnagy az ügyvédek báljáról referált a kapitánynak.

— Pompásan mulattunk, kapitány ur! Én magam tíz üveg pezsgőt pusztítottam el, pedig tudod, hogy jámbor fiu vagyok. Igazi francia pezsgő volt, meggyőződtem a nacionáljáról.

Dimitrovics kapitány türelmetlenül hallgatta a hadnagy szapora beszédét. A nagy vörös rácz valamire várt és bosszusan kérdezte:

— Hát más nem történt?

— Na igen! képe másztam az egyik parasztnyuzónak. Komázott velem, hát kioktattam a dienstreglementra!

— Sacrament! Már megint valami bolondot csináltál?

A hadnagy kacagott. Gyermekesen, boldogan, mint valami vásott fiu, aki sikerült csinyt követett el.

— Ugyan hagyj el, kapitány ur. Muszáj volt. Fejbe kellett vernem valakit, különben szétpukadtam volna, mint egy srappell! Az a sok parasztnyuzó megvadtott. A tömérdek prokátor eszembe juttatta minden születésem előtt és utáni adósságomat. A néhai való, czopfot viselő, térdharisnyás, derék Skerlitzek minden baga-

szet a műemlékeket, a régi házakat, szobrokat, sirboltokat és minden építészeti érdekességet, melyet az elődök ránk hagytak.

Ismét csak az okos és praktikus külföldre hivatkozunk, midőn állítjuk, hogy a váromok és a műemlékek fontos tényezői az idegenforgalom emelésének. Az idegenforgalom az, ami nálunk nincs meg s ami után folyton vágyódunk és epedünk, anélkül, hogy a helyzetet valamit lendítenénk. Külföldön nagy gondot fordítanak a városok intéző körei arra, hogy minél szélesebb körben tegyék ismertté a helyi nevezetességeket és műemlékeket, mert régen felismerték, hogy az ilyenek az utazó közönségre nagy hatással vannak.

Csak nálunk, ahol ritka természeti szépségek miljójában fekszenek a műemlékek, nem tudják felhasználni ezt a természetes egyszerű előnyt.

De kulturális szempontból is nagy mulasztás, hogy váromjainknak és műemlékeinknek nem viseljük gondját. Minden város ifjusága és kevésbé iskolázott fel-

tellőgye rémes bosztont járt a fejében. Nem volt levegőm. Hát megtisztítottam.

A kis szőke hadnagy úgy kacagott, hogy majd szétvetette a vaffenőrkjét. Felült a századiroda asztalára és onnan deklamált.

— No tudod, micsoda levegőtisztulás volt ott! Mikor az első pezsgős üveg repült, magam maradtam a esatatóren. Akkor aztán megittam a fent nevezett tíz üveget.

A kapitány dühöngött.

— Ekkora botrány! Különbem az ügyedet elvállalom, bajtárs.

— Köszönöm! — riadt fel a hadnagy ijedten, — lehetetlen. . . .

— Mi? Mi az?

— Nem lehet.

A hatalmas rácz vörös arca biborpirosra vált. Felfújta a mellét és úgy bömbölt:

— Hát ez már megint micsoda számárság? Hát nem megmondtam neked te gyerek, hogy mindig rám bíz az ügyeidet? Én vagyok az öregapád, érted! Csak nem engedhetem, hogy helmi ostoba segédkezés miatt agyonvágjanak! Mit csinálna akkor a te imádságos, törékeny mátkád a kis baronessz, mi? Kísérná a két gyönyörűség buzavirágzin szemét, te bikfiel!

Dimitrovics kapitány nagyon haragudott. A legény-óg, még a katolikusa is, visszajára vette ilyenkor a keresztet, mikor a „fevad“ — haragudott.

A hadnagy szepegett, akár a gyermek.

— De édes kapitány ur, igazán nem

nöttek is egy egész darab történelmi tanulmányt a helyi műemlékekből. De ezt sem teszik a mi vidéki városainkban. Az akták és irások, melyek a műemlékekre vonatkoznak, ott hevernek a levéltárak legelrejtettebb zugaiban, még jó szerencse, ha el nem pusztulnak vagy el nem vesznek.

S ennek ellenében muzeumaikban kevés az érdekes és tanulságos látni való. Magyarország legértékesebb és legszebb műkincsei külföldi, elsősorban bécsi muzeumokban őriztetnek, s most is, ha felfedeznek valami nagyobb szerű régiséget, az nem marad meg idehaza, hanem elviszik tőlünk. Olaszországban szigorú törvény tiltja a műkincsek kivitelét, mert azokat nemzeti vagyonnak tekintik, nemcsak a hozzájuk fűződő emlékek miatt, hanem az idegenforgalom szempontjából is. Mert hisz Olaszország természeti szépségein kívül egyedül műkincseinek köszönheti óriási idegenforgalmát, mely a lakosság százszázalékának jó s biztos kenyeret nyújt évente.

Csak nálunk hever mindez parlagon. A közönség körében

tehetek róla! A mulatságon ott voltak Jetel és Raduly főhadnagyok s ők rögtön ajánlkoztak.

Hazudott a kis hadnagy, de muszáj volt neki.

A kapitány lecsillapodott.

— Jól van! — mondta epésen. — Más mondani való nincs?

— Oh, igen; — kapott hirtelen szóba a hadnagy és újra zavarba jött, — üdvözöltet a szép Lóri!

— No?

— Nagyon unatkozott szegény! A sok prokátor között kerülgette a sirban nyugvó férje emléke. Látod, kapitány ur, igazán nem értem, hogyan lehetett az ilyen szép, életvidám asszony egy parasztnyuzónak a felesége? Igazi kincstári dáma!

A rácz mosolygott.

— Remélem, udvaroltál neki.

A hadnagy elvörösödött.

— Hova gondolsz? Különbem nem tagadom rád való tekintetből. De csak azért! Hogy meg ne közelíthessék azok a pörvesztők.

Dimitrovics kapitány felkacagott. Boldogan, vidáman veregette meg a hadnagy vállát és jólelkűen mondta:

— Derék fiu vagy! Szervusz!

Skerlitz hadnagy a katonai lövöldében lelőtte ellenfelét, a vén prokátort. Jökédvében volt a kis hadnagy és csak jobb karját zuzta szét golyójával a parasztnyuzónak.

nincs lelkesedés a mult emlékei iránt s nincs érzék a kulturális és gazdasági szempont iránt, mely a műemlékek és műkincsek fontossága mellett szól.

Okát ennek egyedül a ferde irányba terelődött iskolai nevelésben és az intéző körök nem törődésében kereshetjük. Nálunk minden kezdeményezést — elég helytelenül — a kormánytól várnak, s ha az állam megadná a direktívát a műemlékek és műkincsek kultuszára, az bizonyára nem is lenne hatástalan.

A kifütyült „Gott erhalte.“

Hetfőn este a Kada-féle nyári mulatóban a Schrammer női kara mutatta be zeneművészetét Kikinda közönségének. A zenekar kiváló összhanggal játszott és programja szerint haladt. Így természetes, hogy minden nemzetiségbeli vendég jól érezte magát és nagy érdeklődéssel hallgatta a szebbnél-szebb nótákat, operetteket stb. Volt ott magyar, német, szerb közönség vegyesen.

Hogy a később kifejlődött bonyodalmakat megérthessük, elsoroljuk előbb a különböző érzelmű nemzetiségek egyes képviselőit.

Jelen voltak tüntetőn magyar érzelmelek: B o n k István és neje, K a t o n a J. és neje, K r o p f Ödön, Horváth és neje ármentesítő társulati hivatalnokok, továbbá S k a b l a István kereskedő és neje.

Pángermánok: Korn Arthur, Richter K., Krumenacker és egy őrmester.

Tüntetőn szerbek: N e d o m a c s k i Dána, A d á m o v i c s, J a k s i c s Vazul ügyvéd és még 6—7 szerb fiatal ember.

Ott voltak még: D ú s Sándor városi főügyész, a V l a c h o v i t s család V o g l tiszteletbeli főszolgabíró, S z á v i t s nyug. főszolgabíró, S e r b városi tanácsnok és neje.

Mint említettük ezek mindannyian közösen és jól mulattak, kivéve Kornt, a kinek természetesen mindig fúrja valami az oldalát. Stiklit, hecczet akart csinálni, de alaposan megjárta.

Eszrevétlenül megfizette a női kart,

A kis bánati városban élénken tárgyalták a szomorú esetet. Még polgári körökben is a kis hadnagy mellett nyilatkozott meg a rokonszeny, aki ebben az egész ügyben a leggavallérosabb magatartást tanusította.

Részben sajnálták is a hadnagyot, mert nyilvánvalónak látszott, hogy a párbajügy, amelyet nyilvános botrány előzött meg a hadnagyra szomorú befejezést fog jegy.

Willibald von Skerlitz hadnagy ugyanis jegyben járt egy felső-sziléziai lengyel főurnak Boritovszky János bárónak leányával, a buzavirág szín szemű Dalmával. A keserű lengyel köztudomás szerint szigorú elveket vallott és bizonyos volt, hogy ki fogja adni az utját a lánya vőlegényének, ha értesül a párbaj botrányos előzményeiről. Mert Skerlitz hadnagy Dimitrovics kapitány barátjéért, a szépséges szép Lóriért rögtönözte a botrányt.

Az ügyvédbálon ugyanis a szép Lórit, akinek viszonyát a nagy vörös rácz czal ismerték, feltűnően elhanyagolták a gavallérok. Szinte tüntettek a figyelmetlenségükkel, mi már magában is fölfortalta a jólelkű Skerlitz hadnagy vérért, aki bolondulásig szerette kapitányát, a vörös ráczot. A nővel szemben tanusított udvariatlanság különben is minden esetben dühre ingerelte volna.

Igy aztán mikor hajnaltájon a bálterem egyik szomszédos különszobájából kihallotta a vén prókátor sértő megjegyzését, a mely a szép Lóriról vonatkozott,

hogy a „Gott erhalte“ eljásza. Csakugyan egyszerre fölharsoz az említett dalnak minden magyar ember szívében ellenszenvet keltő melódiája, s minden jobb érzésű ember erre is, arra is, fordítja fejét, keresve az császári himnusz játszásának okát, — Kornra nem is gondoltak, — annyira fölhaborodott magyar vérük.

De azonnal megtudták a dolog okát. Korn Artúr et comp. ugyanis szépen felállottak, levették szent áhitattal kalapjukat, s nemzetiségi göggel eltelve hallgatták a gyűlölt áriákat.

Követte példájukat a jószívű szerb ifjúság is.

Azonban a magyarnak illetően arczülcapása nem maradt büntetlenül. Különösen a nők voltak, azok, kik férjeikben a magyar büszkeséget felbresztették. Egy fütty és pisszegés női ajkáról elegendő volt, hogy a férfiakból kitörjön az elkeseredés. Tomboltak mindnyájan, magyaroknak mondván magukat, pedig legnagyobb részük németajkú. Korn csak ámul, mikor az ellenszenven ilyen megnyilatkozását látta, különösen azért, mert ő ezeknek a támogatását várta, midőn a „Gott erhalte“-val izgatni és bosszantani akart.

De rosszul ütötte a fejszét a nyelvébe. A látszólag pártoló elemből igaz magyar védő elem lett, s a kedélyek izgatottságából következtetve, csak azon osodálkozunk, hogy a szemét Kornt ki nem dobták.

A szerb ifjúság a maga nemzetiségének dicsőítését is akarta, miért is a „Szerb himnusz“-t rendelte. A szerb ifjúság éneke mellett húzta a zenekar a szerb nemzet szemétfenyét.

Ez azonban kihozta a magyarokat sodrúkból, és Vogl és Szávics a „Mégis huncut a német“-et húzták. De a szerbek nem hallgattak el, hanem folytatták lázítóbbnál lázítóbb énekeiket. A hangok és lármá egész conglomeratuma keletkezett, melytől mindenki nagy következményeket várt. A magyar pártnak már-már üthetnékje lett, de a dolog nem fejlődhetett annyira, mert Vlachovits alkaptány közbelépett és magtiltotta a zenekarnak a játszást. A zenekar tagjai vissza is vonultak, de a szerbek a tambura zenekar játéka mellett folytatni akarták multságukat. Erre meg a vendéglős, Kada lépett közbe és kitiltotta kertjéből a tambura zenekart.

Egy óra mulva Adámovits cigány-

a hadnagy megfedekezett magáról. A vén prókátor ezt mondta:

— Még nem vezették ki innen a markotányosnét. Mégis szemtelenség! Az én időmben az ilyen személyt kitánczoltatták volna a szalából!

Erre a megjegyzésre argumentált Skerlitz hadnagy pezsgős üvegekkel.

A kis hadnagy a párbaj után erősen szorongott. Szerette volna, ha sem a vörös rácz, sem a felső-sziléziai lengyel várur nem tudnak meg semmit a párbaj okáról. A kapitány előtt gyöngédségből akarta eltitkolni, a keserű lengyel elől pedig saját jól felfogott érdeke miatt. A szigorú lengyel bizonyára visszaküldené a lánya jegygyűrűjét.

A párbaj igazi oka harmadnapra mégis eljutott a vörös rácz füleihez. A fené vad dühöngött:

— Te gyerek — rohant rá a hadnagyra és szeretettel megölelte — mért nem szóltál nekem erről az ostobaságról. Lekaszaboltam volna az egész ügyvédbagázst!

— De kapitány! Ez az én ügyem volt . . .

— A fenét! Most már mit csinálsz? Mi? A jövődöbeli apósd kitagad! Hiszen Lórit erősen kompromitálta a hozzám való vonzódása.

— Nekem kötelességem volt a sértést megtorolni.

A vörös rácz elérzékenyült.

— De édes fiam, te csak nem lehetsz

bandát hozott, de a feldühödött Kada Mihálynak már nem lehetett beszélni, ő kitiltotta a cigány bandát is. Nem akarta ugyanis, hogy ő nála valami skandalum történjék. A zene nélkül maradt közönség erre lassankint eltávozott, elkeseredve természetesen a magyar érzelmelek, és lehanyagolva a németek és szerbek, de különösen Korn, ki otthon lepihenve, valószínűleg azon babérain nyugodott, melyeket sohse aratott, vagy mondjuk, elvesztett.

HIREK.

— **Árpád-ünnep Pusztaszeren.** A Pusztaszeri Árpád egyesület vasárnap tartotta szokásos évi emlékünnepe Pusztaszeren. Ragyogó ünnepe ez évente a környék lakosságának, mely nem kirándulásnak, de zárandok utnak tekintti az utját. Vasárnap virradóra megmérhetetlen köcsisor vonult a millenajumi Árpád szoborhoz Pusztaszerre. Az Árpád-egyesület vezetősége, Kovács József, Várady Gyula, Kószó István dr. és Becsy dr. fogadták az érkezőket. Ott volt Szeged város hatósága, a város összes egyesületei, testületei, az orsz. nemzeti szövetség, az egyetemi ifjúság. A vendégek kiknek nagyrésze a rendes és különvonatokal érkezett, Kisteleken banderium várta. Az ünnepély megkezdését a pusztaszeri határon taraczk lövések jelezték. A pusztán beláthatatlan sátor tábort volt felállítva. Aminthogy 80000 főre rugó tömeg az Árpád-szobor előtt elhelyezkedett, amely előtt a híres királysátorban Várady Gyula római katolikus káplán misét mondott. A mise alatt a szegedi daloskör régi egyházi dalokat énekelt. Mise után kezdetét vette az Árpád-ünnep és a hétvezér fájának felavatása. Pósa Lajos szavalta el ezután remek alkalmi költeményét, mely viharos, lelkes hangulatot öntött az ezernyi tömegbe. Ezután Becsey Károly dr. emlékbeszédet mondott, majd a szegedi daloskör adta elő a „szentelt halmok“ című dalt. Ennek befejeztével Várady Gyula a hét vezér emlékére ültetett hársfákat szentelte meg. Minden ficskánál ünnepi szónokok tartottak rövid beszédet. Az Álmos fájánál Várady Gyula, Elődénél Kovács József, Kundénál Becsey Károly, Ond fájánál Gaál Endre dr., Tas fájánál Sárny János, Hubánál Hírháger Ferenc és Tóthótm fájánál Terescsényi Gyula. Lábod Gyula záró beszéde után az egész ünneplő közönség

áldozata a nemes szívednek. Ezt nem engedhetem. Az a bolond lengyel pedig nem ismer pardont.

— Jöjjön, aminek jönnie kell!

Dimitrovics kapitánynak kidagadtak az erek a homlokán. Erősen gondolkozott s a gondolkodás miatti gyötrelém kiült az arcára.

— Átkozottul bolond helyzet ez, fiam-nyögte ki aztán elkényszeredve. Ilyen nagy adósd én nem lehetek. Itt a boldogságodról van szó!

A kis hadnagy szeme elborult. Titokban sohajtott egyet s eztán erőltetett vídamságdal mondta:

— Katonadologi!

A kapitány felfohászodott.

— No hát segítünk rajta fiam!

Másnap Dimitrovics kapitány levelet menesztett Felső-Sziléziába. Boritovszky János báróhoz. Maga írta meg a botrányt és a párbaj lefolyását s végül áradozó szavakkal festette le a kis hadnagy gavalléros viselkedését. Levelét így végezte!

— Bármit is irjanak mások méltóságodnak, sziveskedjék tudomásul venni, hogy a szép Lóri menyasszonyom, akit az ősszel feleségül veszek Skerlitz hadnagy tehát a menyasszonyomat védte meg, ami minden uri embernek, kivált ha bajtársunk, kötelessége.

Es Dimitrovics kapitány, csak hogy megmentse a kis hadnagy boldogságát, feleségül vette az özvegyet.

Pakots József.

a szózatot énekelte el. Délben a pusztaszeri Árpád-egyesület alakuló ülést tartott, melyen Koszó István dr. fejtette ki az egyesület célját. Az alapszabályokat elfogadták. Délután pompás népünnepély volt és már jó régen ragyogtak a csillagok, mikor még mindig bőven hordták a sallangos, lo bogós kocsik az ünneplő közönséget a tanyák kacskaringós utain.

— **Ügyész megbizott.** Az igazságügy-miniszter Vogel Dezső nagykikindai járási szolgabíró, tiszteletbeli főszolgabíró a helybeli kir. járásbíró mellett ügyészéi megbízottá rendelte ki.

— **Állami kedvezmény torontali nagybirtokosoknak.** A m. kir. földmivélsügyi miniszter, a m. kir. pénzügyi és a m. kir. kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg gróf Karátsonyi Jenő torontalmegyei bányai mezőgazdasági szeszgyára részére az 1890. évi XIII. törvényekben biztosított állami kedvezményeket megadta. — A m. kir. földmivélsügyi miniszter a m. kir. pénzügyi és a m. kir. kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg Lederer Artur és Károly Torontál vármegye Csóka községéhez tartozó széki majorban levő mezőgazdasági szeszgyára részére az 1890. évi XIII. törvényekben biztosított állami kedvezményeket megadta. — A m. kir. földmivélsügyi miniszter a m. kir. pénzügyi és a m. kir. kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg zombori Rónay Ernő és Jenő Torontál vármegyében levő kizombori mezőgazdasági szeszgyára részére az 1890. évi XIII. törvényekben biztosított állami kedvezményeket megadta.

— **Lenau-ünnep.** A csatádi Lenau-ünnep kivül több helyen lesz még kisebb ünnepség Lenau emlékeztetőre. Így a zombolyai „József-kör” f. hó 7-én este fel 9 órakor a „Jemelka szálló” külön helyiségében felolvasási estélyt rendez, melyen Lenauról tartanak előadást. — Augusztus 13-án, a költő születésének századik évfordulóján, pedig a versei egyetemi hallgatók Lenau emlékünnepet rendeznek a magyar nyelvterjesztő egyesület támogatásával. A matiné műsora a következő: 1. Hymnus, éneklő a férfi-dalárda. 2. Die Heideschenke Lenautól szav. Skala J. b. c. 3. Ünnepi beszéd tartja Vogel Bauer Gy. főisk. tanár. 4. Lenau dalok, éneklő Waldherr I. k. a., zongorán kiséri Láng M. k. a. 5. „Bitte” Lenautól, éneklő a férfi dalegyet. 6. Szemelvények Lenau költeményeiből, felolvassa Finke M. erd. akad. hallg. 7. Liszt 14 rhapsodiája, zongorán előadja Fitz St. k. a. 8. Szózat, éneklő a férfidalárda. Az ünnepély 11 órakor kezdődik az elemi frisk. rajztermében.

— **Magyarországból köztársaság lesz!** Vasárnap este a Muschong István vendég-lőjében mulató kompánia gyűlt össze. Ki másról lehetne szó, mint Korn Arturról a hírneves pángermán benczéről, ki immár korcsmahóssá avatta magát. Sietünk figyelmeztetni a közönséget, hogy az említett vendéglőt ne tartsák valami pángermán összejöveteleli helynek, mert nagyobb számban járnak oda magyar érzelmű németek, mint Korn követő pángermánok. Korn természetesen mindenüvé jár, hol azt sejtí, hogy németanyelvűek vannak és a hol inni lehet. Muschonghoz is így került oda. Muschongnál vasárnap este két asztalnál 2 társaság gyűlt össze. Az egyiknél: Lassó József, Beesei József (Szeged), Schmidt József, Beesei kivéve sváb földbirtokosok. A másiknál Korn Artúr, Krumenacker József téglagyáros és Richter Károly.

Csendesen folyt a szóbeszéd az egyes asztaloknál mindaddig, míg külön válna mulattak.

De Korn ideges bántalmaktól vezetve egész szemtelenül oda ment a másik asztalhoz és bemutatkozott ottan. Beesei szegedi ember lévén, azonnal bosszantani akarta Korn, miért is magyar nótákat kezdett énekelni. De nagy csudálkozására Korn is vele énekel (úgy látszik beakarta kötni ellenének szemét, hogy tévútra vezesse!)

Hangzott az ének:

Ki volt itt?

Ki járt itt?

Kinek a pipája maradt itt?

Korn mintha föl se vette volna ezt. Beesei kezdeményezésére megint csak beleharapott egy másik magyar nota almájába is (úgy látszik, mégis csak tud magyarul!)

Folytatódott az ének:

„Sárga ibolyának zöld a levele”...

Beesei látva, hogy így nem szabadul tőle, egyenesen kérdezte Korn: „Miért van ön itt.” Kornnak, látva a haragtól fénylő magyar szempárt, inába szállt a bátorsága és magát mentendő sok rég és sokszor eloséplott elveit kezdte fejtegetni. A fiaitokat — úgymond, — német iskolába küldjétek pl. Hermannstadtba etc. Nem mindig olyan időket fognak élni Magyarországon a svábok, mint most. A mostani király csak tud még valamit magyarul, de a trónkövetője az egy szót se tud. Jaj a magyaroknak. Majd leforrázzák őket. Ezért nagy a reményem, hogy Magyarországon királyunk elhúnytával köztársaság lesz!

Lám ez a Korn maga se tudja hogy mit akar! Csak fészkelődik és nyugtalan kodik. Semminek nála se eleje se hátulja, azaz közeledik már azon állapothoz, a melyben az embert egy központi intézmény felé szállítják, nevezetesen a Rókusba, vagy Lipótmezőre, hol aztán, ha össze-vissza is beszél mindent, ha az égről a csillagokat lehozza, meg a földet felviszi a holdba, — senki sem ügyel agyarkodására.

Argumentum ad hominemmel joggal élhetünk itt. Milyen elve lehet egy embernek, ki azt hangoztatja, hogy az országból köztársaság azaz független ország lesz a Habsburgoktól, — de ezért fölkel, és a német mellett tüntet, ha az uralkodó ház himnuszát játszzák!

Úgy látszik, nem tudja már mit beszél. Korcsmahóssá lett, kit a delirium avat fel politikussá.

— **A Torontali szőnyeggyár rt. székelyét** Budapestről Nagy Beeskerekre helyezte át. A vállalat alaptőkéjét 270 000 k-ról, 135, 000 k-ra szállította le, az 1000 koronás részvényeknek 500 koronásokra való lebélyegzése által s 280 drb új 500 koronás részvény kibocsátását is elhatározták, úgy, hogy az alaptőke most 275,000 k.

— **Délvidéki kivándorlási Kongresszustól,** melyet Temesvárott, augusztus hó 10. és 11. napján fognak megtartani, a következő programot és utasításokat kaptuk. A kongresszus augusztus hó 10-én, vasárnap, délelőtt 9 órakor, nyílik meg. Vasárnap délelőtt 10 órától 12-ig tart a népies ülés, melyen bárki részt vehet tagdíj fizetése nélkül. Vasárnap délután és hétfőn egész nap folyik az érdemleges tárgyalás a melékelt program szerint. Hétfőn d. u. 6 órakor záróülés. Mindenki, aki a kongresszuson részt akar venni, az haladéktalanul jelentkezzen tagul úgy, hogy a Délvidéki Kivándorlási Kongresszus Irodája címére (Temesvár, vármegyeház) posta utalványon beküldi a 4 korona tagsági díjat. A tagul jelentkezőknek postafordultával megküldjük a kongresszus részletes programját és a kongresszuson tárgyalandó összes határozati javaslatokat tartalmazó füzetet. A kongresszusi tagok úgy az államvasutak, valamint az arad-csanádi helyérdekű vasut vonalain díjkedvezményben részesülnek, miért is arra kérjük a tagul jelentkezőket, hogy nemcsak pontos címüket, hanem az induló vasuti állomást is a kongresszusi irodával közölni sziveskedjenek. A kongresszusi vendégek befogadására Temesvár városa 10 szállodája áll rendelkezésre, de azok számára, kik ebbeli kívánságuknak írásbelileg kifejezést adnak, a kongresszusi iroda megfelelő szobát biztosíthat. A jelentkezés harárdeje augusztus hó 5-ike, az ezután jelentkező tagoknak vasuti kedvezményt már nem tudunk kieszközölni. Végül arra kérjük t. ezimet, hogy a kongresszus számára ismerőssége körében minél több tagot gyűjteni sziveskedjék.

— **Hangverseny Mokrinban.** A mokrin uri fiataiság f. hó 14-én a nagy vendéglő termében tánccezal egybekötött hangversenyt rendez: a következő műsorról „Hunnia keringő”. 1. Linka Kamilló: Előadja: Kreuter Victoria k. a., ifj Franz János, Marquis József, Guth János, Zsiross, Dezső, Domba Szilárd, Franz Géza és Ubavity Rezső urak. 2. „A rendező”, írta és előadja ifj. Franz János úr. 3. „Magyar népdalok”. Előadja a fentiek 4. „Az ideges ember”. Gabányitól Előadja: Domba Szilárd úr. 5. „Ballett polka”. Vikol Simontól, Előadja az előbbieket. 6. „Telefon a vidéken”. Gyulai Farkas, Előadja Zsiross Dezső úr. 7. „Hunyadi induló”. Erkel Ferencztől, Előadja a fentiek.

— **Női díjnokok a nagyszentmiklósi járásbírósnál.** Mióta az igazságügyi paloták irodái megnyiták a nők részére is, azóta az egész országban az igazságügyi hivatalokban alkalmat adnak a nőknek, hogy írásbeli munkájukkal nyerveket megkereshessék. Főleg a gépirásnál alkalmazzák, ahol igen jól beváltak. A nagyszentmiklósi kir. járásbírósnál is be akarják ezt a reformot most hozni és a gépirásnál női díjnokokat fognak alkalmazni. A bíróság most ez állásokra pályázatot hirdet, mely szerint csak oly nők nyernek alkalmazást, a kiknek saját írógépjük van. Fizetésük egyelőre 1 kor. 80 fillér lesz napenként s fokozatos előléptetés útján 2 kor. 40 fillér.

— **A fürdés áldozata.** Deszk községből írják nekünk. A kis 8 éves Radin Milánt Radin Izidor odaváló paraszt gazda kis fia az iszonya melegség elől a hűvös hulámokat kereste. Többet magával a község végén levő álló vízbe ment fürödni. Uszni nem tudott s olyan helyre tévedt a hol nem tudta a gödrös vizet meggátolni és mire társai észrevették a vízbe belefullt.

— **Nagy kazán robbanás.** Nagy-szentmiklósról jelenti leveleznök, hogy ottan a Bayer Gyula féle viasz gyárban a kazán múlt hó 28-án délután szétrobbant. A robbanás oly erős volt, hogy a kazán épületet is romba döntötte. A menydörgés szerü robbanásra a gyár munkásai megrémülve eszeveszetteen menekültek az épületből. Az iszonyatos légnyomás egy munkásnőt a földre sujtott a ki könyebb agrázkodást szenvedett. Egy repülő téglá darab pedig Hadfy főszolgabíró három éves kisleánykáját sebesítette meg súlyosan a fején. A rendőri vizsgálat kiderítette, hogy Bayer valami Fodor József nevű viasz munkást alkalmazott a kazán kezelesnél minden felügyelet nélkül.

— **Kanyaró.** Bocsár községben a gyermekek közt a kanyaró jarvanszerűleg lépett fel.

— **Learatott termés.** Bukur Sebestyén 6-besenyői lakos feljelentést tett a valkányi csendőrségnél, hogy a múlt héten a valkányi határban levő egy hold haszonbéres földjére ment buzát aratni. Legnagyobb meglepetéssel tapasztalta, hogy már valaki előbb learatta és elis hordta a termést. Most a csendőrség keresi az élelmes gyakorlati gazdást.

Nyiltér*).

Egy idő óta bizonyos oldalról azt az álhírt terjesztik, hogy a „Nemzeti szálló”-ban kimért sör nem pilseni sör, miért is annak kijelentésére érzem magam indítatlanul, hogy ez a híresztelés a valósággal teljesen ellenkezik és pusztá légből kapott rágalom.

Nagykikinda, 1602. augusztus hó 5-én.

Wittenberg M.,

a „Nemzeti szálló” bérlője.

*) Ebben a rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. KISS KÁROLY.

Kiadó-Nyomda, N.-Kikindán. Telefon. sz. 15-

Nemzeti irodalmunk legértékesebb alkotásait, a magyar irodalom főműveit

MAGYAR

FRANKLIN-TÁRSULAT

kiadása



Remekírók

ezim alatt egyöntetű szép kiadásban, 55 kötetben, diszes vászonkötésben adja közre a Franklin-Társulat.

Tartalmazza:

*Arany János	Kisfaludy Károly
*Arany László	Kisfaludy Sándor
Balassa Bálint	Kölcsey Ferencz
*Bajza József	Kossuth Lajos
Berzsenyi Dániel	Madách Imre
Csiky Gergely	Mikes Kelemen
Csokonay V. M.	Pázmán Péter
Czuczor Gergely	Petőfi Sándor
Deák Ferencz	Reviczky Gyula
Eötvös József br.	Széchenyi Istv. gr.
Fazekas Mihály	*Szigligeti Ede
Garay János	Teleki László gr.
Gyöngyössi L.	*Tompai Mihály
Gvadányi József	*Vajda János
Kármán József	*Vörösmarty M.
Katona József	Zrínyi Miklós
Kazinczy Fer.	műveit.
*Kemény Zsigm.	
Népies lyra	Népballadák
	Kuruczköltészet.

*A csilaggal jelzett remekírók kiadási jogát a Franklin-Társulat magának szerződésileg biztosította, úgy hogy azt más kiadó ki nem adhatja, ezen írók műveit más versenygyűjteményben meg nem jelenhetnek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 tetet kötet felüli a legbecsesebbet, mint a magyar szellem teremfett és hatva van arra, hogy minden családi könyvtár gerince legyen.

A Franklin-féle Magyar Remekírók kiállítása méltó a nemzeti mű jelentőségéhez. Kötése pályanyertes, művészi-erős angol vászonkötés, a papírja famentes, soha meg nem sárguló; betűi külön e célra készülnek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók öt kötetes sorozatokban jelennek meg 1902 februártól kezdve és azontul minden félévben egy-egy öt kötetből álló sorozat.

A Franklin-féle Magyar Remekírók előfizetőnek külön kedvezményképen a most megjelenő új magyar Schaksperekiadás 6 vaskos kötetben, diszkötésben 20 korona — kivételes árban szállítatik, holott e kiadás bolti ára 30 korona lesz, és az eddig forgalomba volt shakspere kiadás 100 koronába kerül — Legkiválóbb költőink remekfordításában közli Shakspere remekait e kiadás, névszerint Arany János, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Léva József, Arany László, Rákosi Jenő, György Vilmos átültetésében. Ez az egyetlen teljes magyar Shakspere, és értékes kiegészítője a Magyar Remekírók gyűjteményének. Megrendelhető a Magyar Remekírók-kal egyidejűleg.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 kötetnyi teljes gyűjtemény ára 220 korona, mely összeg havi részletekben törleszhető; a hat kötetes teljes Shakspere kedvezményára 20 kor. a Remekírók előfizetőinek, ha a két mű együtt esen rendeltetik meg.

Sajtó alá rendezik és az illető író életét és munkáinak jellemzését teljelő bevezetéssel ellájják:

Alexander Bernát
Angyal Dávid
Badiés Ferencz
Bánóczy József
Beöthy Zoltán
Berzeviczy Albert
Bayer József
Erdődy Sándor
Erődy Béla
Erdélyi Pál
Ferenczy Zoltán
Fraknói Vilmos
Gyulai Pál
Heinrich Gusztáv
Koroda Pál
Kossuth Ferencz
Kozma Andor
Léva József
Négyessy László
Rákosi Jenő
Riedl Frigyes
Széchy Károly
Széll Kálmán
Váczai János
Vadnai Károly
Voinovich Géza
Zoltányi Irén
E fénys névsor biztosítottat nyújt arra nézve hogy a Magyar Remekírók megbízható szövegét adja a fölvet munkáknak, s hogy minden életrajz önálló becsült munka lesz.

A Franklin-Társulat által kiadott „Magyar Remekírók“ nagy értékét rendkívül emeli, hogy annak kiegészítője a

Teljes Magyar Shakspere,

a Kisfaludy-Társaság által kiadott s költőink: Arany, Petőfi-Vörösmarty, Szász Károly, Léva, Arany László, Fejes, Greguss, György Vilmos, Lörinczy-Lehr, Rákosi Jenő, Szigliget, altalfordított kiadása. Ez a fordítás ma már magyar romeki író számba megy, mert azt halljuk a szinpadról, ezt ízéjük lépten-nyomon; átmeit a nemzet véérébe.

A teljes magyar Shakspere-t kedvezményes áron kapják a „Magyar Remekírók“ megrendelői, vagyis a hat kötetes diszesen bekötött munkát 30 korona bolti ár helyett 20 koronáért ha mind a két munkát megrendelik. Megrendeléseket elfogad minden hazai könyvkereskedés vagy a Franklin-Társulat Budapesten.

MEGRENDELŐ JEGY.

Alóírott könyvkereskedésében (hol): ezennel rendel
 péld. Magy. Remekírók 55 köt. 220 kor
 „ Shakspere összes szinművei 6 kötet 30 kor. helyett 20 kor. kedvezményes áron
 „ Shakspere összes szinművei 6 kötetben külön (a Magyar Remekírók nélkül) 30 korona bolti áron és kéri a szállítási föltételek közlését.
 Hely: Név:

Tessék e megrendelő-jegyet aláírva levelezőlapra ragasztva azon könyvkereskedés-ek beküldeni, melynél könyvkereskedésük rendelkezésére áll.

Esemény
a magyar
irodalomban!

NAGY KÉPES

A nagy képes világtörténet azért eseménye a magyar irodalomnak, mert az első teljes, tökéletes, minden igényeknek megfelelő világtörténelem.

VILÁGTÖRTÉNET

A nagy képes világtörténet megjelenésével minden más világtörténeti mű elavult értéktelenné vált.

AZ EGYETEMES TÖRTÉNELEM KLASSIKUS KÖNYVE A LEGGAZDAGABB TÖRTÉNELMI KÉPTÁR.

Szerkeszti a legkiválóbb magyar írók közreműködésével:

Marczali Henrik

A nagy képes világtörténet az élet bibliája és nélkülözhetetlen mindenkinek, a ki művelt ember akar lenni.

A nagy képes világtörténet az a mű, melyből az egyén, a család, a társadalom hazaszeretetet és összetartást tanul.

A nagy képes világtörténet fejleszti a műizlést, táplálja a tudást, nemesíti a lelket.

A nagy képes világtörténet brilláns stílusával és pompás illusztrációival nemesak tanít, hanem oktatva gyönyörködtet is és a legnagyobb szellemi élvezetet nyújtja.

Tizenkét kötetben

Megrendelhető
3 korona

Eddigélé három kötet jelent meg. — Négy havonként jön egy-egy kötet.

csokély havi részletfizetésre rendelőlap segítségével, mely kivágandó és levelezőlapra ragasztva, hozzánk be küldendő

Büvebbet a prospektus, melyet mindenki ingyen kap.

Révai Testvérek irodalmi intézet Részvény-társaság.

A teljes mű ára 192 korona.

BUDAPEST VIII., Üllői-ut18

Ezennel megrendelem a Révai Irodalmi Intézet Részvény-társaságtól Budapesten a **Nagy Képes Világtörténet**

címűművet 12 kötetben 192 koronáért, tudomásul vevén, hogy eddigélé három kötet jelen meg s a további kötetek 4 havonként jelennek meg. Kételezem magamat a társaság pénztárába Budapesten a szállítástól kezdve 3 koronát havonként mindaddig befizetni, míg a mű teljes vételára törlesztve nincsen. Az esetleg elmaradó részeket költségemre postai megbízás útján szedhetők be és ennek be nem váltása esetén a mű teljes hátralékos vételára esedékesé válik. A mű további kötetei a megjelenéshez képest és fizetési arányában szállítandók.

Név:

Állás: